Lietas Nr. C04111914
Lietas arhīva Nr. C-1119-14/12

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2014.gada 4.decembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

tiesnese Anna Mihailova

ar sekretāri Eviju Jurkevicu,

piedaloties prasītājam /pers. A/ un atbildētāju pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/,

izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, civillietu /pers. A/ prasībā pret Latvijas Republikas Finanšu ministriju un VAS „Valsts nekustamie īpašumi" par īpašuma tiesību atzīšanu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 8.janvārī /pers. A/ (turpmāk tekstā arī – prasītājs) iesniedza Rīgas apgabaltiesā prasību pret Latvijas Republikas Finanšu ministriju un VAS „Valsts nekustamie īpašumi" par īpašuma tiesību atzīšanu (turpmāk tekstā arī – atbildētāji), kurā saskaņā ar Civillikuma 968.pantu lūgts atzīt prasītājam īpašuma tiesības uz būvi – šķūni /adrese A/, kadastra apzīmējums /numurs A/, kas atrodas uz prasītājam piederoša zemes gabala /adrese B/, kadastra apzīmējums /numurs B/.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2012.gada 4.septembrī prasītājs izsolē iegādājās zemes gabalu /adrese B/, kadastra apzīmējums /numurs C/, nostiprināts Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs D/uz prasītāja vārda.

Saskaņā ar Valsts zemes kadastra informācijas reģistra datiem uz prasītājam piederošā zemesgabala /numurs C/ atrodas minētā nekustamā īpašuma sastāvā neietilpstoša ēka (būve) – šķūnis, ar kadastra apzīmējums Nr./numurs A/, /adrese A/. Valsts zemes dienesta Rīgas reģionālās nodaļas rīcībā nav dokumentu par ēkas (būves) piederību.

Prasītājs norāda, ka saskaņā ar Valsts kadastra likuma 24.panta pirmo daļu ir reģistrēts kā ēkas (būves) lietotājs.

Rīgas domes īpašuma departamenta Īpašuma nodrošināšanas pārvalde 2013.gada 31.jūlijā prasītājam paziņoja, ka minētais šķūnis, kas atrodas uz prasītāja zemes, nav Rīgas domes Īpašuma departamenta bilancē.

Rīgas pilsētas būvvalde konstatēja faktu par šķūņa esamību dabā un, atbildot uz prasītāja iesniegumu, paziņoja, ka uz zemes gabala atrodas šķūnis /adrese A/ (kadastra apzīmējums /numurs A/), kura ekspluatācija uzsākta 1979.gadā un piederība nav noskaidrota.

Prasītājs norāda, ka 2013.gada 31.oktobrī ir vērsies VAS „Valsts nekustamie īpašumi" par būves – šķūņa – /adrese A/, atzīšanu par bezīpašnieka mantu un 2013.gada 13.novembrī saņēmis atbildi, ka prasītājam ir tiesības vērsties tiesā ar prasību par īpašuma tiesību atzīšanu. Prasītājs vienlaikus norāda, ka nelūdz no atbildētājiem piedzīt tiesas izdevumus (lietas 9.-10.lapa).

2014.gada 20.februārī tiesā saņemti atbildētāju Latvijas Republikas Finanšu ministrijas un VAS „Valsts nekustamie īpašumi" rakstveida paskaidrojumi par prasību, kuros norādīts, ka atbildētāji prasību neatzīst. Papildus norādīts, ka izziņas no zemesgrāmatu nodaļas, Valsts zemes dienesta un pašvaldības par to, ka šķūnis nav reģistrēts attiecīgajās iestādēs kā patstāvīgs īpašuma objekts, lietā nav iesniegtas, līdz ar to nav izpildītas likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.panta ceturtajā daļā noteiktās prasības, lai to varētu atzīt par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši civillikuma 968.pantam.

Turklāt no lietas materiāliem nav secināms kā tiešu atbildētājs aizskar vai ir vainojams prasītāja tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārumā, tādēļ atbildētājas ieskatā, prasība celta nepamatoti. Papildus norādīts, ka no atbildētājiem nebūtu piedzenami tiesas izdevumi (lietas 24., 27.lapa).

2014.gada 18.martā tiesā saņemta prasītāja atsauksme par atbildētāju sniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem, kurā prasītājs norāda, ka atbildētāju sniegtie paskaidrojumi ir nepamatoti.

Papildus norādīts, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatas nodaļas 2014.gada 10.marta vēstulē sniegta informācija, ka ēka ar kadastra apzīmējumu /numurs A/ kā patstāvīgs nekustamā īpašuma objekts nav ierakstīts un saskaņā ar ierakstiem Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs E/, tajos nav ziņas par ēkas ar kadastra apzīmējumu /numurs A/piederību.

Rīgas domes Īpašuma departamenta 2014.gada 26.februāra vēstulē norādīts, ka uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ esošais šķūnis ar kadastra apzīmējumu /numurs E/, neatrodas Rīgas domes Īpašuma departamenta pamatlīdzekļu uzskaitē un nav reģistrēts kā patstāvīgs īpašuma objekts uz Rīgas pilsētas pašvaldības vārda.

Valsts zemes dienest Rīgas reģionālās nodaļas 2013.gada 8.augusta vēstulē sniegta informācija, ka uz prasītājam piederošās zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ ir reģistrēta nekustamā īpašuma sastāvā neietilpstoša ēka (būve) – šķūnis ar kadastra apzīmējumu /numurs A/ un Reģionālās nodaļas rīcībā nav dokumentu par ēkas (būves) piederību.

Prasītājs paskaidro, ka ir reģistrēts kā ēkas (būves) lietotājs un līdz ar to pamatojoties uz likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.panta piekto daļu tiesa var prasītājam kā zemes īpašniekam uz zemes esošā šķūņa īpašuma tiesības atbilstoši Civillikuma 968.pantam (lietas 30.-31.lapa).

Tiesas sēdē prasītājs uzturēja prasību uz prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem un lūdza prasību apmierināt.

Tiesas sēdē atbildētāju pilnvarotais pārstāvis /pers. B/ paskaidroja, ka prasību neatzīst, uzskata par nepamatotu, uzturēja savus paskaidrojumus.

Motīvu daļa

Noklausījusies prasītāja, atbildētāju pilnvarotā pārstāvja paskaidrojumus tiesas sēdē un novērtējusi tos kopumā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

No lietas materiāliem ir redzams, ka prasītājs lūdz atzīt viņam īpašumtiesības uz būvi – šķūni /adrese A/, kadastra apzīmējums /numurs A/, kas atrodas uz prasītājam piederoša zemes gabala /adrese B/, kadastra apzīmējums /numurs B/.

Lietā nav strīda un ar lietā esošo zemesgrāmatu apliecības kopiju ir apstiprināts fakts, ka prasītājam /pers. A/ 2012.gada 14.novembrī ir reģistrētas īpašumtiesības uz Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs D/ierakstīto zemes gabalu 180 m^2 platībā ar kadastra apzīmējumu /numurs C/(atdalīts no nekustamā īpašuma /adrese C/, Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījums Nr./numurs/), /adrese B/ (lietas 12.lapa).

No lietā esošās kadastra izziņas kopijas ir redzams, ka uz prasītājam /pers. A/ piederošā zemesgabala ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ atrodas būve – šķūnis, ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas neietilpst nekustamā īpašuma /adrese A/, sastāvā. Prasītāja īpašuma tiesību statuss uz attiecīgo būvi ir reģistrēts kā „lietotājs" (lietas 35.lapa). Prasībā norādīts, ka prasītājs minēto šķūni lieto.

Civillikuma 968.pants noteic, ka uz zemes uzcelta un cieši ar to savienota ēka atzīstama par tās daļu.

Likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta pirmā daļa nosaka, ka Civillikuma 968. un 973.panta noteikumi nav piemērojami un ēkas (būves) vai augļu dārzi (koki) līdz to apvienošanai vienā īpašumā ar zemi ir uzskatāmi par patstāvīgu īpašuma objektu, ja ir viens no šādiem nosacījumiem:

1) ēkas uzceltas un augļu dārzs (koki) iestādīts uz zemes, kas atbilstoši likumiem piešķirta šim nolūkam, iegūta darījuma rezultātā vai uz cita tiesiska pamata pirms Civillikuma lietu tiesību daļas spēkā stāšanās dienas (1992.gada 1.septembra), bet zemes īpašuma tiesības atjaunotas vai

atjaunojamas bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekam (tiesību pārņēmējam) vai arī zeme piekrīt vai pieder valstij vai pašvaldībai;

2) ēkas iegūtas, privatizējot valsts vai pašvaldību uzņēmumus (uzņēmējsabiedrības) vai atsevišķus valstij vai pašvaldībai piederošus nekustamā īpašuma objektus;

3) ēkas uzceltas vai augļu dārzs (koki) iestādīts uz valstij vai pašvaldībai piederošas vai piekrītošas zemes, kas atbilstoši likumam piešķirta pastāvīgā lietošanā zemes reformas laikā;

4) ēkas (būves), izmantojot būvlietojuma tiesības, uzceltas kā privatizēto uzņēmumu blakus lietas [šīs ēkas (būves) uzskatāmas par patstāvīgu īpašuma objektu kopā ar privatizētajām ēkām];

5) ēkas (būves) uzceltas uz nomātas zemes, ja zemes nomas līgums ir noslēgts uz laiku, kas nav mazāks par desmit gadiem, un zemes īpašnieka un nomnieka līgumā ir paredzētas nomnieka tiesības celt uz iznomātās zemes ēkas (būves) kā patstāvīgus īpašuma objektus. Šādas ēkas (būves) par patstāvīgu īpašuma objektu uzskatāmas tikai laikā, kamēr ir spēkā zemes nomas līgums.

Ar lietas materiāliem apstiprinās, ka nepastāv neviens no likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta pirmajā daļā noteiktajiem ierobežojumiem Civillikuma 968.panta piemērošanai.

Proti, no lietas materiāliem ir redzams, ka ar Rīgas pilsētas Zemes komisijas 1996.gada 13.jūnija lēmumu /pers. C/ atjaunotas īpašuma tiesības uz zemes gabalu /adrese B/ ar platību 930 m^2 (lietas 58.lapa).

Savukārt no lietas materiālos esošās Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs F/izdrukas tiesa konstatē, ka no zemes gabala /adrese B/, kadastra Nr./numurs F/ar zemesgrāmatu tiesneses 2003.gada 30.maija lēmumu atdalīts zemes gabals /adrese B/, kadastra apzīmējums /numurs C/, 180 m^2 platībā, un tam atvērts jauns zemesgrāmatas nodalījums /numurs D/ (lietas 64.-72.lapa). Kā jau noskaidrots iepriekš, prasītājam /pers. A/ 2012.gada 14.novembrī uz minēto zemesgabalu /adrese B/, kadastra apzīmējums /numurs C/, ir reģistrētas īpašumtiesības.

Likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta ceturtā daļa noteic, ka ēkas (būves), kuras Zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, uzskatāmas par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam. Citas personas īpašuma tiesības uz šādām ēkām (būvēm) var iegūt, ja tiesa apmierinājusi šo personu prasību atzīt īpašuma tiesības uz attiecīgajiem objektiem.

No Valsts zemes dienesta Rīgas reģionālās nodaļas 2013.gada 8.augusta atbildes prasītājam ir redzams, ka Valsts zemes dienesta Rīgas reģionālās nodaļas rīcībā nav ziņu par šķūņa ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, /adrese A/, piederību (lietas 13.lapa), savukārt no 2014.gada 6.maija atbildes ir redzams, ka minētais šķūnis Kadastra informācijas sistēmā nav reģistrēts neviena īpašuma sastāvā un nav reģistrēts kā patstāvīgs īpašuma objekts (lietas 48.lapa).

No Rīgas domes Īpašuma departamenta Īpašuma nodrošināšanas pārvaldes 2013.gada 31.jūlija atbildes prasītājam ir redzams, ka šķūnis, kas atrodas uz prasītājam piederošā zemesgabala /adrese A/, kadastra apzīmējums /numurs C/, neatrodas Rīgas domes Īpašuma departamenta bilancē (lietas 14.lapa).

Saskaņā ar Rīgas Būvvaldes 2013.gada 14.augustā sniegto informāciju prasītājam, atbilstoši nekustamā īpašuma informācijas sistēmas /Nosaukums/ datiem uz zemes gabala /adrese C/, kadastra Nr./numurs C/, atrodas šķūnis /adrese A/, kadastra apzīmējums, /nosaukums A/, kura ekspluatācija uzsākta 1979.gadā un tās piederība nav noskaidrota (lietas 15.lapa).

No Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas 2014.gada 10.marta atbildes prasītājam ir redzams, ka pēc adreses /adrese C/, ēka ar kadastra apzīmējumu /numurs A/ kā patstāvīgs īpašuma objekts nav ierakstīta (lietas 32.lapa).

No Rīgas domes nekustamā īpašuma pārvaldes 2014.gada 26.februāra atbildes prasītājam tiesa konstatē, ka uz zemes gabala ar kadastra apzīmējumu /numurs C/esošais šķūnis ar kadastra apzīmējumu /numurs A/neatrodas Rīgas domes Īpašuma departamenta pamatlīdzekļu uzskaitē, un nav reģistrēts kā patstāvīgs īpašuma objekts uz Rīgas pilsētas pašvaldības vārda (lietas 33.lapa).

Izvērtējot minētos pierādījumus, tiesa atzīst par nepamatotiem atbildētāju norādītos argumentus, ka lietā nav iesniegti pierādījumi, ka būve – šķūnis ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, pēc adreses /adrese A/, nav reģistrēts Zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā un pašvaldībā kā patstāvīgs nekustamā īpašuma objekts.

No minētajiem pierādījumiem tiesa konstatē, ka būve – šķūnis ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, pēc adreses /adrese A/, neietilpst nekustamā īpašuma /adrese A/, sastāvā un atrodas uz zemes gabala ar kadastra Nr./numurs C/, /adrese C/ (atdalīts no nekustamā īpašuma /adrese C/, kadastra

Nr./numurs G/), kas savukārt pieder prasītājam /pers. A/.

Tāpat tiesa konstatē, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem ir apstiprināts fakts, ka būvei – šķūnim ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, pēc adreses /adrese A/, nav reģistrēts īpašnieks, kā arī minētā būve nav reģistrēta Zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā kā patstāvīgs īpašuma tiesību objekts.

Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka saskaņā ar likuma ,,Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta ceturto daļu būve – šķūnis ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, pēc adreses /adrese A/, ir atzīstama par zemes gabala ar kadastra /numurs C/ /adrese C/, īpašnieka /pers. A/ īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmajā daļā noteikts, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Prasītājs lietā samaksājis valsts nodevu 81,90 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,83 *euro* apmērā (lietas 5., 6., 7., 8.lapa).

No lietas materiālos esošā prasības pieteikuma (lietas 9.-10.lapa) lūgumu daļas, atsauksmes par atbildētāju rakstveida paskaidrojumiem (lietas 30.-31.lapa), kā arī prasītāja sniegtajiem paskaidrojumiem tiesas sēdē, tiesa konstatē, ka prasītājs nelūdz piedzīt no atbildētājiem prasītāja samaksātos tiesas izdevumus.

Vienlaikus tiesa ņem vērā, ka judikatūrā ir atzīts, ka procesuālo normu ievērošana nav pašmērķis, bet gan katra procesuālā tiesību norma radīta, lai nodrošinātu kāda lietderīga mērķa sasniegšanu (skatīt Latvijas Republikas Augstākās tiesas senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 31.janvāra lēmumu lietā Nr. SKA – 76/2007., 9.punktu, 5.-6.lpp.). Līdz ar to, kad Civilprocesa likumā ietvertās tiesību normas radītas, lai persona varētu aizsargāt tiesā savas aizskartās vai apstrīdētās civilās tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses, tiesa uzskata, ka jāņem vērā Civillikuma 1.pantā nostiprinātais labas ticības princips, kas nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības.

Tiesas ieskatā, vadoties no ,,labas ticības" ģenerālklauzulas civiltiesību īstenošanās, konkrētajā gadījumā no atbildētājiem par labu prasītājam tiesas izdevumi nav piedzenami.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 194.pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt /pers. A/ prasību pret Latvijas Republikas Finanšu ministriju un VAS ,,Valsts nekustamie īpašumi" par īpašuma tiesību atzīšanu.

Atzīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz būvi – šķūni /adrese A/, ar kadastra apzīmējumu /numurs A/.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Pilns sprieduma teksts pieejams no 2015.gada 5.janvāra.

Tiesnese **Anna Mihailova**